

Ikki so einfalt

Oddagrein

TAÐ er neyvan so einfalt at loysa støðuna – ella kreppuna – hjá Føroya Fiskavirking, sum nógv ímynda sær. Talan er um 19 virkir, fleiri veðhavarar, sum vilja hava sum mest burtúr, og vit hava nógv lokal og politisk áhugamál.

TAÐ tykist greitt, at meginparturin av Føroya fólki – tað veri seg vinnulívsfólk og leikfólk – er ikki sinnaður fyri, at nýtt meginfelag skal eiga og reka eitt ávíst tal av fiskavirkjunum kring landið.

SAGT verður, at tær lokalu »kreftirnar« sleppa ikki fram. Lokal ábyrgdarkensla, skipandi evni, kapping og dynamikkur verður ikki til staðar, og vit fáa aftur eitt nýtt »fiskavirking«, sum fólkið er ímóti.

SPURNINGURIN er so, um privatir váða-fúsar kapitalur sleppur fram, eftir tí sum nevndin í Fiskavirking higartil hevur lagt fram? Eftir tí, sum nevndarformaðurin segði, so skal Fiskavirking ikki liðast sundur, tí felagið er ein heild.

MEN spurningurin er nú: – hvat siga veðhavararnir? Tað hevur ljóðað, at Føroya Banki var sinnaður fyri at liða Fiskavirking sundur í smærri eindir, men hetta hóvaði ikki Fiska-virking.

BANKIN hevur óivað skattað dýpið millum vinnulívsbólkar, og hevur gjørt sær tankar um, um váðafúsar kapitalur er til staðar ella ikki. Bankin kann tí koma í eina lyklastøðu, nú ein onnur loysn skal finnast.

HARAFTURAT er komið fram, at leikluturin hjá Framtaksgrunninum er ikki liðugt spældur. Grunnurin kann koma inn aftur í myndina, og tað verður helst neyðugt. Neyvan fæst nóg mikið av váðafúsum kapitali í øllum landslutum, og endamálið grunsins var m.a. at hjálpa til við eginpeningi, um eginpeningur restaði í.

LEIÐSLAN í Framtaksgrunninum átti longu at havt gjørt sær greitt, at eitt »nýtt fiskavirking« fór at elva til móttøðu. Somuleiðis átti grunnurin at gjørt sær greitt, at eitt nýtt felag fór neyvan at fáa fólk við neyðuga leiðsluforleikanum. Tí átti grunnurin longu at havt kannað, um og hvar váðafúsar kapitalur var fyri at loysa hetta álvarsmál í felag.

ÐRIR mogleikar finnast eisini. T.d. eitt felag við sjálvstøðugum, lokalum eindum, ella eitt felag, sum eigur virkini, men leigar tey út. Ella onkur heilt onnur skipan, sum gevur skipandi vinnulívskreftum mogleikar.

AT váðafúsar kapitalur finst, er einki at ivast í, men fólk fara ikki at gera iløgur, um tað verður eitt meginfelag, sum vit higartil hava hoyrt um. Tað eiga bæði Fiskavirking, Framtaksgrunnurin og politikarar at gera sær greitt. Tí er at smíða, meðan jarnið er heitt.

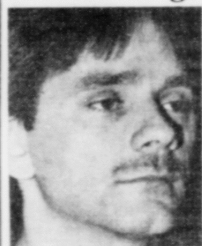
Sosialurin

Við útróðrinum fer ein partur av okkara aldar-gomlu mentan fyri bakka

Hvussu ber tað til, at myndugleikar, umsiting og ráðgevarar kunnu fáa fólk at trúgva, at nakrar snelludergur, sum hanga niður ígjøgnum sjógvin, ella nakrar línur, sum verða settar, kunnu oyða fiskastovrnar við Føroyar?

Hetta er tvætt!

Viðmerking

Vilmond Jacobsen
skrivur

Seinastu fáu árinu er sjón gingin fyri søgn um, at útróðrin hevur fátur og smáar stuðlar millum landsins ráðandi menn og kvinnur. At henda aldagarni vinna so eisini fyllir eitt ógvuliga lítið pláss í hjartanum á teimum, sum umsita útróðrin í Tinganesi og ráðgeva á Fiskirannsóknarstovuni, ger ikki støðuna betri og rættvísa stríðið lættari.

Tá var hugni

Tann, ið hevur fylgt gongdini í útróðrinum seinastu 15-20 árinu eins og undirritaði gjøgnum blaðarbeiðið hevur gjørt, hevur eisini upplivað eitt sindur av hvørjum.

Tá ið eg sleit mínar barnaskógar í Nólsoy, vóru tveir fiskakjallarar í bygdini, og eg minnst, hvussu hugnaligt tað var at síggja bátarnar koma aftur at landi um kvöldarnar við stórum og vøkrum fiski, sum arbeiðsmenn og -kvinnur í bygdini síðan flaktu og saltaðu til útflutnings.

Tá var eingin Heilsufrøðiliga Starvsstova at seta

fiskakjallarunum og maskinbátunum órímlig krøv eftir tatiðar máttastokki og heldur einki fiskiveiðheftirlit, soleiðis sum útróðrarmenn kenna tað í dag.

Hetta var ein partur av okkara dýrabaru mentan, men samstundis ein lívstýðningarmikil partur av gerandisdegnum.

Ágangur av grovasta slag

Í mannaminni hava føroyingar átt rættin til at farið á flót og gera tað við fiskin, sum teimum lysti; antin teir tóku hann heim við til hús, ella seldu hann til keypmannin og seinni til virkni.

Men nú er nógv broytt, og Gud viti, hvat teir gomlu høvdu sagt, um teir høvdu hoyrd, hvussu skilið er!

Summar broytingar vóru neyðugar, eingin ivi um tað; aðrar ikki.

Men at taka rættin frá monnum at fara á flót og seta nakrar fiskar á vektina nakrar fátur dagar um árið, er ágangur av grovasta slag, sum gripur inn í tað sjálvsagða frælsi og søguligu rættindi, ið føroyingurin hevur havt í fleiri ættarlið. Hetta er so sanniliga at leypa á, har garðurin er lægstur, og tað mátti ikki sámt seg teimum, ið hava bjóðað seg fram at stýra hesum landi.

Fólkahugsanin avskeplast

Tað visir seg, at verða broytingarnar framdar so snildsliga, at fólkahugsanin kann broytast og avskeplast samstundis, so fer fjøldin at halda, at tað mynstrið,

sum áður var skilagott og náttúrligt, knappliga er tað, sum er tað mest óyðilegt. Ella sagt við øðrum orðum: Útróðrin verður gjørdur til eina ræðumynd, men øll, sum hava eitt vet av innliti í veiðreiðskap, vita, at tað er púra burturvíð.

Hvat skulu upplagstir fiskimenn, sum framvegis eru í góðum árum, gera, um teir ikki kunnu fara á flót og avreiða nakrar fiskar, um teir onkran dagin fáa ov nógv til húsbrúk? Skulu teir halda uppat at liva, tí nakrir forstokkadur politikarar, ráðgevarar og embætismenn, sum flestu ongantíð hava píssað í saltvatn, halda, at hetta er loysnin upp á alla stovnsrøkt í føroyskum sjógv?

Møguleikarnir hjá hesum monnum eru ikki serliga stórir í dag, nú meira enn helvtin av okkara flakavirkjum hava ligið still í eftirhondini eini trý ár.

Mønustingurin

Fleiri útróðrarmenn hava livað undir hungursmarkinum í nógv ár. Eingin línufiskur, hýsa og toskur hava verið at fingið. Men at útróðrarmenn skudu fara at mæta sínum størstu trupuleikum, nú fiskurin kom aftur, mundi fáur hava droymt um.

Eitt er, at politisk undirtøka tykist vera fyri at geva útróðrinum endaliga mønstingin, men tað, sum er verri er, at myndugleikarnir við sínum politikki seta klár ímillum útróðrarmenn og soleiðis seta teir upp ímóti hvørjum øðrum.

Hetta er átalver! Mær er tað ein gáta,

hvussu tað ber til, at hesir myndugleikar skulu síggja útróðrin sum eina hóttaðan fyri fiskastovrnar, samstundis sum tey stóru og nógv meira effektivu skipini og tá serliga trolarnir, at kalla fiska frítt?

Hvat er tað, sum tit politikarar, fiskivinnuumsiting og ráðgevarar á Fiskirannsóknarstovuni í veruleikanum hava ímóti útróðrinum?

Húkurin er fyri vanbýti

Hesin oyðingarpolitikkur samsvarar ógvuliga illa við tað, sum ferð eftir ferð hevur verið ført fram seinastu árinu at geva húkinum betri umstøður, samstundis sum ansast má eftir, at trolarvinnan, ið er nógv effektivari, ikki sleppur at gera feigdina um seg.

Eru toska- og hýsustovnar illa fyri, ger tað sjálvsagt mun, sum teir smærri bátarnir fiska. Ált ger jú mun. Men tað fær eingin meg at trúgva, at nakrar snelludergur, sum hanga niður ígjøgnum sjógvin, ella nakrar línur, sum verða settar, koma at oyða fiskastovnar undir Føroyum.

Tað letur seg ikki gera. Hesum syrgja veður og streymur fyri.

Eg fari tí at mæla til, at myndugleikarnir umhuga ógvuliga gjølliga tey stug, sum nú verða tikin, tí hesi verða altavgerandi fyri, um tí partinum av okkara mentan, sum eitur útróður, verður liv lagað í framtíðini ella ikki.

Vilmond Jacobsen

TEY IÐ GLOYMDU **HALDARAGJALDIÐ**

fáa skjótast blaðið aftur við at boða frá á tlf. 11820, tá goldið er.

Tíðindablaðið **SOSIALURIN**

tá ið grønt lýsir
ff